

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. vrifbih.ba, e-mail: vrifed@bih.net.ba

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA
ZA 2011. GODINU**

Broj: 04-07/12

Sarajevo, juni 2012. godine

**PREDSJEDAVAJUĆEM SKUPŠTINE
PREMIJERU VLADE TUZLANSKOG KANTONA
MINISTRU FINANSIJA TUZLANSKOG KANTONA**

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta **Tuzlanskog kantona** (u daljem tekstu: Kanton) za 2011. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2011. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je takođe odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11). Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Osnova za izražavanje mišljenja:

- 1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, jer nije vršeno usaglašavanje rashoda sa ostvarenim prihodima. Navedeno je imalo za posljedicu ostvareni deficit za 2011. godinu od 13.976.475 KM, odnosno akumulirani deficit od 44.287.235 KM (tačka 4.3. Izvještaja);**
- 2. Ostvareno prekoračenje izdataka u iznosu od 550.165 KM nije iskazano na poziciji troškova već na poziciji razgraničenja, čime je umanjen ostvareni deficit 2011. godine za navedeni iznos (tačka 4.9. Izvještaja);**
- 3. Konsolidirani finansijski izvještaji nisu potpuni obzirom da u istim nisu iskazani prihodi i rashodi Direkcije za ceste Tuzlanskog kantona (tačka 4.3. Izvještaja);**

4. Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama BiH u svim slučajevima prilikom provođenja postupaka nabavki kako za stalna sredstva tako i za tekuće izdatke (tačka 4.6. Izvještaja).

Mišljenje sa rezervom

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji Budžeta Tuzlanskog kantona, po svim bitnim pitanjima, prikazuju istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Budžeta Tuzlanskog kantona u toku 2011. godine, osim za napomene navedene u tački 1 do 4 u prethodnom pasusu, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 18.05.2012. godine

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec

Generalni revizor

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ź A J

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja.....	3
4.2	Sistem internih kontrola	4
4.3	Budžet za 2011. godinu.....	5
4.4	Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu.....	6
4.5	Tekući rashodi	8
4.5.1	Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih.....	9
4.5.2	Izdaci za materijal i usluge.....	10
4.5.3	Transferi.....	12
4.6	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH.....	14
4.7	Stalna sredstva i godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2011. godine.....	16
4.8	Finansijski rezultat.....	17
4.9	Kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja.....	18
4.10	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	19
4.11	Dugoročne obaveze.....	20
5.	KOMENTAR	20

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA TUZLANSKOG KANTONA
ZA 2011. GODINU**

1. UVOD

Tuzlanski kanton (u daljem tekstu Kanton), je jedna od deset federalnih jedinica FBiH uspostavljena Ustavom FBiH, Zakonom o federalnim jedinicama i Ustavom Tuzlanskog Kantona. Kanton svoje nadležnosti obavlja putem Skupštine i Vlade.

Ustavom Kantona je propisano da je nadležan u svim oblastima koje nisu Ustavom Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti a posebno za: donošenje i provođenje propisa u okviru utvrđene ekonomske politike za podsticanje privrednog i društvenog razvoja; uspostavljanje i nadziranje kantonalnih policijskih snaga koje imaju jedinstvene federalne uniforme sa oznakama Kantona; utvrđivanje i provođenje politike obrazovanja i vaspitanja; utvrđivanje i provođenje politike iz oblasti nauke, kulture i sporta, utvrđivanje i provođenje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se odnose na uređivanje i izgradnju stambenih objekata; donošenje i provođenje propisa u korištenju zemljišta, uključujući zoniranje; donošenje i provođenje propisa o postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti; provođenje socijalne politike i uspostavljanje službi socijalne zaštite; donošenje i provođenje propisa o unapređenju lokalnog poslovanja i humanitarne aktivnosti; utvrđivanje i provođenje politike u vezi sa regulisanjem i osiguranjem javnih službi; utvrđivanje i provođenje politike u vezi sa osnivanjem i radom radija, televizije i drugih sredstava informisanja; finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili djelatnosti pod nadležnosti kantonalne vlasti oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima; utvrđivanje i provođenje politike kantonalnog turizma i razvoj turističkih resursa; donošenje propisa o lokalnoj samoupravi u općinama i lokalnoj upravi i samoupravi u gradu, uz odgovarajuću konsultaciju sa općinskim, odnosno gradskim vlastima.

Zakonodavnu vlast u Kantonu vrši Skupština Kantona, a izvršnu Vlada Kantona koju čine Premijer i 12 ministara.

Funkciju kantonalne uprave vrše ministarstva, zavodi, organi uprave i ustanove u skladu sa Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave, kojim se određuje djelokrug rukovođenja kao i druga pitanja od značaja za njihovo organiziranje i funkcionisanje. Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori.

Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i kantonalnih propisa, utvrđuju se Budžetom Kantona.

Na dan 31.12.2011. godine broj zaposlenih koji su se finansirali iz budžeta Kantona je 9.774 zaposlenika, a struktura je slijedeća: ustanove osnovnog obrazovanja 3.902, srednje obrazovanje 1.997, MUP-a 1.915, Univerzitet 736, organi uprave Kantona 712 i pravosudne institucije 512.

Sjedište Vlade Kantona je u Tuzli, ulica Slatina broj 2.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih budžetskih korisnika sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011. godinu je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, koristili sredstva za odgovarajuće namjene, kao i da se ocjeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem internih kontrola.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima, u decembru 2011. godine, aprilu i maju 2012. godine.

Obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Budžeta Kantona za 2011. godinu utvrdili smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo sljedeće preporuke:

Potrebno je kontinuirano unapređivati kontrolno okruženje, u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, vršiti usaglašavanje i doradu postojećih internih akata, te ista dosljedno primjenjivati.

Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH, kako bi se spriječila nepokrivena potrošnja.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje definicije vlastitih prihoda Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH u cilju istinitog iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima.

Potrebno je poduzeti sve zakonom propisane mjere u cilju naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada, te samim tim i zaštite javnih dobara.

Potrebno je obračun plaća i naknada plaća vršiti na osnovu stvarno izvršenih sati, a u srednjim školama obezbijediti jedinstven način obračuna sati preko norme.

Prilikom popunjavanja radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji poštovati odredbe zakonskih propisa, a angažovanje po ugovorima vršiti samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima, te preispitati opravdanost zaključivanja ugovora u cilju izvođenja redovne nastave.

Dosljedno poštovati Odluke Vlade kojima je reguliran rad u komisijama.

Dosljedno se pridržavati odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava, potrebno je da se budžetski korisnici pridržavaju odredbi Uredbe o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije, te da se utvrde ograničenja, odnosno limiti u korištenju ovih sredstava.

Potrebno je doraditi Pravilnik o ostvarenju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kako bi se onemogućile eventualne zloupotrebe.

Potrebno je transfere realizirati na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija.

Potrebno je rad čuvarske službe organizirati u sastavu Uprave za šumarstvo, kako je to Uredbom o šumama i definirano.

Potrebno je nabavku stalnih sredstava iskazivati na način definiran Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Potrebno je dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.

Potrebno je osigurati odluke nadležnih kako bi brana Modrac, zemljište, objekti, uređaji, oprema i dokumentacija koji su u funkciji akumulacije Modrac bili knjigovodstveno evidentirani kao imovina Kantona, a u cilju istinitog iskazivanja vrijednosti imovine u finansijskim izvještajima.

Promjene na stalnim sredstvima evidentirati u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor.

U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je u skladu sa važećim zakonskim propisima blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim i utvrditi izvore za finansiranje deficita.

Konsolidirnim finansijskim izvještajima obuhvatiti sve budžetske korisnike kako je to Zakonom o budžetima u FBiH i predviđeno.

Potrebno je međusobna potraživanja i obaveze budžetskih korisnika iskazivati kao obračunske odnose povezanih lica kako je to Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i predviđeno.

Potrebno je osigurati dosljednu provedbu potpisanog Podsporazuma sa JZU Klinički centar Tuzla u dijelu sačinjavanja godišnjih protokola kojim se definiira iznos i način vraćanja ustupljenih sredstava.

Potrebno je poštivati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo za namjene i do visine definirane u Posebnom djelu Budžeta.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na:

- realno planiranje prihoda budžeta i usklađivanje javne potrošnje sa istima;
- usaglašavanje definicije vlastitih prihoda kantonalne Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH;
- obračunavanje plaća i naknada na osnovu relevantne dokumentacije;
- provođenje kontrole obračuna putnih naloga u skladu sa primjenjivim propisima;
- popunjavanje radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH, a angažovanje po ugovorima za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima;
- organiziranje rada čuvarske službe u sastavu Uprave za šumarstvo;
- dosljedno pridržavanje odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH i odredbi sklopljenih ugovora;
- dosljedno pridržavanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta;
- blagovremeno uravnoteženje rashoda u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda i utvrđivanje izvora za finansiranje deficit.

Preporuke po kojima je djelimično postupljeno:

- kontinuirano unapređenje kontrolnog okruženja i usaglašavanje postojećih akata u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, te dosljedna primjena istih;
- poduzimanje zakonom propisanih mjera u cilju naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada;
- preispitivanje isplaćenih naknada za rad članovima komisija za poslove koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji predviđeni kao redovni poslovi, regulisanje poslova i zadataka koji će se obavljati putem komisija i koji će biti plaćeni, te jasno definisanje zakonskih komisija koje se izuzimaju od primjene;
- realiziranje tekućih transfera na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija definiranih u programima utroška, i realiziranje sredstava nakon što se programi utroška usvoje od strane Vlade;
- intenziviranje napora u cilju naplate potraživanja;
- dosljednu provedbu potpisanog Podsporazuma sa JZU Klinički centar Tuzla u dijelu sačinjavanja godišnjih protokola kojima se definiira iznos i način vraćanja ustupljenih sredstava.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici postupili:

- popunjavanje finansijskih izvještaja relevantnim podacima;
- priznavanje rashoda i izdataka u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;
- preračun isplaćenih troškova po osnovu korištenja mobilnih telefona za 2010. godinu, u skladu sa važećim propisima, od strane Ministarstva unutrašnjih poslova;
- blagovremeno realiziranje kapitalnih transfera.

Vlada je 25.08.2011. godine usvojila Program mjera za otklanjanje propusta i nepravilnosti u finansijskim izvještajima Budžeta Tuzlanskog kantona za 2010. godinu, dok je Skupština 28.09.2011. godine donijela Zaključak o prihvatanju Programa mjera usvojenog od strane Vlade TK.

4.2 Sistem internih kontrola

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Odgovornost na uspostavi sistema internih kontrola je na menadžmentu, a temelj funkcionalnog sistema internih kontrola je postojanje odgovarajućeg kontrolnog okruženja. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Svi ministri i direktori upravnih organizacija i ustanova odgovorni su za računovodstvo, unutrašnju kontrolu i nadzor svojih ministarstava, uprava i ustanova uključujući i potrošačke jedinice u njihovoj nadležnosti. Takođe su odgovorni za uspostavljanje i održavanje sistema upravne i računovodstvene kontrole nad budžetima, odobrenim finansijskim planovima, naplatama prihoda i primitaka i budžetskim izdacima i isplatama.

Budžetski korisnici su donijeli Pravilnike o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima, kako je propisano članom 62. Zakona o budžetima u FBiH i istima su se trebali opisati svi procesi rada definisani Pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji budžetskih korisnika kroz razrađene upravljačke, administrativne i računovodstvene kontrolne postupke, kao i postupke procjene rizika, informisanja, komunikacije i nadgledanja. U postupku revizije utvrdili smo da je Interna revizija razradila Metodologiju izrade kontrolnog okruženja, koju je Vlada usvojila 20.12.2011. godine i zadužila sve budžetske korisnike da do 31.12.2011. godine donesu akte kontrolnog okruženja i iste ugrade u svoje Pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima. Međutim, nema dokaza da je ispoštovan zahtjev Vlade, niti dokaza da je navedena odluka praćena od strane rukovodnih organa.

U skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, ministarstva su donijela interne pisane procedure na temelju zakona i ostalih propisa. Međutim revizijom je konstatovano da sve procedure nisu u potpunosti ispoštovane, obzirom da je u postupku revizije utvrđeno slijedeće:

Proces planiranja, izrade, donošenja i izvršenja budžeta nije u cijelosti usklađen sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH u dijelu poduzimanja korektivnih radnji u slučaju kada ostvarenje prihoda nije u skladu sa planom. Zakonom o izvršenju budžeta je predviđeno da se transferi realiziraju po programima utroška ili po programima raspodjele koje na prijedlog resornih ministarstava usvaja Vlada, dok način realizacije dijela transfera uopće ne regulira ovaj Zakon. Za dio transfera koji se realiziraju po programima raspodjele se ne može potvrditi da je zadovoljena transparentnost. Također, određeni kriteriji za dodjelu sredstava transfera su uopćeni i nemjerljivi što ostavlja mogućnost subjektivne procjene. Kod nabavke stalnih sredstava je uočeno da u svim slučajevima nisu primjenjeni pozitivni zakonski propisi, niti su u svim slučajevima izvršene nabavke pravilno knjigovodstveno evidentirane u poslovnim knjigama. Kod odabira dobavljača za tekuće izdatke konstatirani su također određeni propusti i mišljenja smo da su se isti u znatnoj mjeri mogli izbjeći da je uspostavljena jedinstvena procedura nabavki za sve korisnike, a bili bi povoljniji ekonomski učinci. Uredbom Vlade o vrsti vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele, su definirane vrste vlastitih prihoda svih budžetskih korisnika, a koje isti mogu koristiti u skladu sa vlastitim planovima za pokriće dijela rashoda. Obzirom da su ovom Uredbom kao vlastiti prihodi definirani i određeni javni prihodi, ne može se potvrditi da su u svim segmentima poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu nadležnosti kod planiranja budžeta. Iako su uočeni pomaci kod naplate potraživanja za koncesije, korisnik koji je ujedno i najveći dužnik je u revidiranoj godini u znatnoj mjeri povećao svoje obaveze ali nadležno ministarstvo nije poduzelo sve raspoložive mjere. Kontrolne aktivnosti potrebno je poboljšati i u procesu obračuna i isplate plaća i drugih primanja zaposlenih u obrazovanju, posebno u dijelu evidentiranja i isplate sati rada preko utvrđene nastavne norme. Niti Uredbom o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije Vlade Kantona iz 2005. godine, niti propisima budžetskih korisnika nije definirana visina troškova do koje se mogu stvarati izdaci na ime reprezentacije, a za istu je utrošeno 357.897 KM. Isto tako, budžetski korisnici nisu postupili u skladu sa Uredbom Vlade iz maja 2011. godine, o načinu i uslovima korištenja službenih putničkih vozila i kontroli utroška goriva kantonalnih organa, jer u ostavljenom roku nisu uskladili pravilnike o upotrebi službenih vozila i evidencije sa odredbama Uredbe, te se ne može potvrditi cjelovitost uspostavljenih kontrola.

Obzirom da je, duži period, organizovana interna revizija, rukovodne strukture bi mogle koristiti usluge iste po svim procesima poslovanja i kontrolama, kako bi bile sigurnije da se poslovanje odvija u skladu sa postavljenim ciljevima, a finansijske transakcije odobravaju u skladu sa zakonskim i drugim propisima. Istovremeno rukovodne strukture trebaju podržati rad interne revizije koja je dužna da radi neovisno i u skladu sa Standardima revizije. Na taj način se može postići razumna sigurnost u poštivanju propisa i finansijskom izvještavanju.

Potrebno je kontinuirano unapređivati kontrolno okruženje, u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, vršiti usaglašavanje i doradu postojećih internih akata, te ista dosljedno primjenjivati.

4.3 Budžet za 2011. godinu

Budžet Kantona za 2011. godinu usvojen je 30.03.2011. godine. Prema istom prihodi, primici i finansiranje iznose 396.574.169 KM, rashodi, izdaci i finansiranje 370.362.369 KM i pokriće veće potrošnje iz prethodnih perioda od 26.211.800 KM. Obzirom da Budžet Kantona za 2011. godinu nije usvojen do kraja 2010. godine, finansiranje u prva tri mjeseca 2011. godine, utvrđeno u iznosu od 72.075.203 KM, vršilo se na osnovu Odluke o privremenom finansiranju koja je donesena 23.12.2010. godine. Druge izmjene i dopune Budžeta usvojene su 22.12.2011. godine kada je planirano raspolaganje sa sredstvima u iznosu 388.347.716 KM.

Budžetom Kantona za 2011. godinu, kao i izmjenama i dopunama istog, planirano je :

Red. broj	Opis	Budžet za 2011. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu (7/2011)	Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu (12/2011)	Budžet za 2011. godinu sa uključenim odlukama o preusmjeranju	Index (6/3)
1	2	3	4	5	6	7
I UKUPNI PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE		396.574.169	396.664.154	388.347.716	388.347.716	97,93
1	Porezni prihodi	272.393.602	272.393.602	263.398.746	263.398.746	96,70
2	Neporezni prihodi	69.995.979	70.085.964	63.093.046	63.093.046	90,14
3	Tekuće potpore	5.892.286	5.892.286	5.713.855	5.713.855	96,97
4	Kapitalni primici i primlj. oplate	7.640.502	7.640.502	5.872.269	5.872.269	76,86
5	Financiranje	40.651.800	40.651.800	50.269.800	50.269.800	123,66
II UKUPNI RASHODI		370.362.369	370.452.354	362.135.916	362.135.916	97,78
1	Bruto plaće, naknade i doprinosi	211.908.580	211.928.180	211.643.359	211.642.889	99,87
2	Izdaci za materijal i usluge	37.544.436	37.594.977	39.088.681	39.089.151	104,11
3	Tekući transferi	86.791.795	86.794.980	81.471.651	81.471.651	93,87
4	Izdaci za kamate i ostale naknade	1.691.634	1.691.634	1.390.984	1.390.984	82,23
5	Nabavka stalnih sredstava	11.011.852	11.028.510	10.572.498	10.572.498	96,01
6	Kapitalni grantovi	4.599.220	4.599.220	4.852.750	4.852.750	105,51
7	Ostale isplate	12.014.168	12.014.168	8.315.308	8.315.308	69,21
8	Spoljne oplate	4.800.685	4.800.685	4.800.685	4.800.685	100,00
III RAZLIKA PRIHODA I RASHODA - Višak rashoda nad prihodima iz ranijih godina		26.211.800	26.211.800	26.211.800	26.211.800	100,00

Provedenom revizijom procesa planiranja, izrade, donošenja i izvršenja budžeta utvrdili smo da nisu poštovane odredbe Zakona o budžetima u FBiH, te da se javnim novcem nije upravljalo efikasno što je imalo za posljedicu veću potrošnju od raspoloživih sredstava po našem nalazu za 14.526.640 KM, a objavljeno 13.976.475 KM, i povećanje nepokrivene potrošnje ranijih perioda sa 26.211.800 KM na ukupni deficit od 44.287.235 KM. Prije svega ističemo da su nerelano planirana sredstva sa kojima će raspolagati budžet u revidiranoj godini, jer nisu zasnovana na ostvarivim prihodima i primicima i time odobrena potrošnja mimo realnih mogućnosti. Prvo je pored precijenjenih neporeznih prihoda za gotovo 20 milina KM, planirano kreditno zaduženje iz sredstva MMF-a u iznosu od 40.651.800 KM kojim bi se pokrila veća potrošnja tekućeg perioda u iznosu od 14.440.000 KM i 26.211.800 KM nepokrivene potrošnje iz ranijih perioda, iako je u vrijeme izrade i usvajanja budžeta bilo sasvim jasno da nije realno očekivati primitke iz kreditnog zaduženja MMF jer taj proces je u nadležnosti drugih nivoa vlasti i zahtijeva vrijeme i ispunjavanje uvjeta da se isti realizuje. Još nerealnije je planirano raspolaganje sa sredstvima u periodu usvajanja drugih izmjena budžeta iz decembra mjeseca revidarne godine kada se pored kreditnih sredstava MMF-a, planira dodatno zaduženje u zemlji u iznosu od 9.618.000 KM, iako je gotovo konac fiskalne

godine kada su predvidivi prihodi i primici. Prema tim izmjenama kreditno zaduženje tekućeg perioda povećano je na 50.269.800 KM što je 12,9 % od planiranog budžeta. Ništa od predviđenog zaduživanje nije realizovano, niti je zabilježen rast prihoda po osnovu poreza i primitaka, ali je ovakvim načinom planiranja izrade, donošenja i izvršenja budžeta odobrena veća potrošnja od realnih mogućnosti i povećana nepokrivena potrošnja. Članom 4. Zakona o budžetima u FBiH je propisano da „budžet mora biti uravnotežen tako da ukupni prihodi i primici pokrivaju ukupne rashode i izdatke“, a u konkretnom slučaju ovo pravilo primjenjeno je samo cifarski bez realnog osnova ostvarivosti planiranih prihoda i primitaka.

Pored navedenog, izmirenje stvorenih kratkoročnih obaveza koje su u knjigovodstvenim evidencijama sa 31.12.2010. godine iznosile 56.000.465 KM, značajno je uticalo na raspoloživost budžetskih sredstava revidirane godine. Na dan izvještavanja ove obaveze iznose 62.504.314 KM.

U odnosu na predloženi budžet od strane Ministarstva finansija, usvojeni Budžet za 2011. godinu uvećan je za 33.369.860 KM.

Nacrt Dokument okvirnog Budžeta za period 2011-2013. godine sačinjen je od strane Ministarstva finansija ali isti nije usvojila Vlada Kantona, te su parametri za izradu Budžeta utvrđeni na osnovu Smjernica i ciljeva fiskalne politike usvojenih od Vlade 23.09.2010. godine.

Većina budžetskih korisnika nije se pridržavala instrukcija, datih od strane Ministarstva finansija, u dijelu poštovanja ostavljenih rokova i sačinjavanja obrazloženja finansijskog plana i predviđenih potreba što sve skupa ukazuje da se planiranju ne posvećuje dužna pažnja i ako je izrada, donošenje i izvršenje budžeta osnov za ispunjavanje ciljeva i funkcija kantona.

Nakon drugog rebalansa od 22.12.2011. godine, vršene su preraspodjele rashoda u ukupnom iznosu od 194.507 KM, i to 182.000 KM između budžetskih korisnika na osnovu Odluke Vlade i 12.507 KM na osnovu odluka Ministarstva finansija.

Kada je u pitanju izvršavanje budžeta, zakonskim propisima utvrđena su ovlaštenja i odgovornosti, prije svega Ministarstva finansija kao i svih ministara i rukovodioca koji se finansiraju budžetskim sredstvima. Tako je članom 26. Zakona o budžetima FBiH utvrđeno da „ministarstva i drugi budžetski korisnici su odgovorni za zakonitost, svrsishodnost, efikasnost i za ekonomično raspolaganje budžetskim sredstvima“, a čl.28. „budžet se izvršava na osnovu mjesečnog plana alokacija **raspoloživih** budžetskih sredstva budžetskim korisnicima, koja **odobrava ministar finansija**, na osnovu plana novčanih tokova putem kojeg se projiciraju sve uplate i isplate sa Jedinštenog računa trezora“. Tokom provođenja revizije vezano za usaglašenost postupanja svih budžetskih korisnika sa odredbama zakona i drugih propisa kod izvršenja budžeta vidljivo je da iste nisu poštovane što najbolje pokazuju planovi alokacije raspoloživih budžetskih sredstva i tromjesečni planovi novčanih tokova, koje je sačinjavalo Ministarstvo finansija. Sa izuzetkom Plana novčanih tokova za prvi kvartal, u ostalim planovima iskazana su nedostajuća sredstva za realizaciju operativnog plana ali nisu poduzete propisane radnje na usaglašavanju prihoda i rashoda, mjere privremenog obustavljanja izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka, niti su u plan novčanih tokova uključene preporuke o potrebnim korektivnim mjerama. Zakon o budžetima FBiH je propisao ovlaštenje ministra finansija odnosno Ministarstva finansija vezano za izradu i izvršavanje budžeta čijim poštivanjem se sprječava potrošnja iznad raspoloživih sredstva, te je na izvršnim i rukovodnim struktura kantona da obezbjeđe uslove da se tako i postupa.

U objavljenim finansijskim izvještajima Budžeta za 2011. godinu, kao i Konsolidiranom finansijskom izvještaju za 2011. godinu nisu uključeni prihodi i rashodi Direkcije za puteve TK iako je ista osnovana Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave TK, što znači da se njeni prihodi i rashodi planiraju u budžetu TK, a izvršenje iskazuje u sklopu Konsolidiranih finansijskih izvještaja TK.

Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH, kako bi se spriječila nepokrivena potrošnja.

4.4 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2011. godinu

Prema konsolidiranim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2011. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje iznose 311.948.153 KM, što je u odnosu na II rebalansom planiranih 388.347.716 KM manje za 76.399.563 KM ili 19,67%. Ovoliko odstupanje ostvarenja prihoda u odnosu na plan prvenstveno proističe iz činjenice da nije ostvareno dugoročno zaduženje koje je Budžetom

za 2011. godinu i njegovim I izmjenama planirano u iznosu 40.651.800 KM, da bi II izmjenama bilo planirano u iznosu 50.269.800 KM, kao i neostvarivanje neporeznih prihoda u planiranom iznosu. Struktura ostvarenih prihoda sa indeksima ostvarenja data je se u slijedećem tabelarnom pregledu:

R. br	Opis	Budžet za 2011. godinu	Prve Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Druge Izmjene i dopune Budžeta za 2011. godinu	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011. godini	Index (7/5)	Index (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Prihodi, primici i financiranje A+B		396.574.169	396.664.154	388.347.716	310.085.531	311.948.153	80,33	100,60
A.	Prihodi i primici (od 1 do 5)	355.922.369	356.012.354	338.077.916	310.085.531	311.948.153	92,27	100,60
1	Porezni prihodi	272.343.702	272.343.702	263.291.880	256.350.581	261.228.891	99,22	101,90
1.1.	Porez na dobit pojed i poduzeća	15.269.472	15.269.472	16.290.217	14.199.746	16.176.479	99,30	113,92
1.2.	Porez na plaću i radnu snagu	2.250.000	2.250.000	2.500.000	5.193.023	2.714.239	108,57	52,27
1.3.	Porez na dobra i usluge	1.021.560	1.021.560	1.171.706	2.125.738	1.156.892	98,74	54,42
1.4.	Porez na dohodak	25.161.530	25.161.530	23.699.064	21.943.577	23.651.457	99,80	107,78
1.5.	Indirektni porezi	227.741.140	227.741.140	218.720.914	212.842.185	217.517.184	99,45	102,20
1.6.	Ostali porezi	900.000	900.000	909.979	46.312	12.640	1,39	27,29
2	Neporezni prihodi	69.995.979	70.085.964	63.093.046	47.955.350	43.378.493	68,75	90,46
2.1.	Prihod od poduzetnič. aktivnosti	14.509.762	14.509.762	8.494.838	1.994.315	2.304.388	27,13	115,55
2.2.	Naknade i takse i prihodi od usl.	52.615.834	52.705.819	51.579.661	43.120.259	38.054.895	73,78	88,25
2.3.	Novčane kazne	2.870.383	2.870.383	3.018.547	2.840.776	3.019.210	100,02	106,28
3	Potpore	5.892.286	5.892.286	5.713.855	4.167.487	3.995.634	69,93	95,88
4	Primljene otplate datih zajmova	7.640.502	7.640.502	5.797.592	1.522.197	3.150.730	54,35	206,99
5	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	74.677	0	90.521	121,22	
6	Prihodi od carina	49.900	49.900	106.866	89.916	103.884	97,21	115,53
B.	Finansiranje i primici od dugor.zad.	40.651.800	40.651.800	50.269.800	0	0	0	

Uvidom u pregled ostvarenja prihoda u odnosu na planirane je vidljivo da je najveće odstupanje iskazano na pozicijama ostalih poreza (ostvarenje 1,39%), prihodi od poduzetničke aktivnosti (ostvarenje 27,13%), primljene otplate datih zajmova (ostvarenje 54,35%), primljene potpore (ostvarenje 69,93%), naknade i takse i prihodi od pruženih usluga (ostvarenje 73,78%).

Prihodi od pruženih usluga su iskazani u iznosu 17.575.55 KM, od čega se na vlastite prihode odnosi 17.340.962 KM. Vlada Kantona je u skladu sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH donijela Uredbu o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele, kojom je za sve budžetske korisnike definirala aktivnosti čijom provedbom se ostvaruju vlastiti prihodi. Vlastiti prihodi se zajedno sa namjenskim sredstvima i primljenim donacijama u budžetima planiraju odvojeno i uz budžetska sredstva predstavljaju plan budžeta fiskalne godine. Plan utroška vlastitih sredstava sačinjavaju budžetski korisnici. Članom 2. Uredbe Vlade FBiH je definirano da vlastiti prihodi predstavljaju prihode ostvarene na tržištu i isti ne podrazumijevaju prihode ostvarene obavljanjem osnovne djelatnosti propisane zakonom ili drugim propisom o osnivanju organa uprave. Uvidom u Uredbu donesenu od strane Vlade TK je utvrđeno da ista nije usaglašena sa Uredbom Vlade FBiH u dijelu definiranja pojma vlastitih prihoda, što ima za posljedicu da se kao vlastiti prihodi iskazuju i javni prihodi. Obzirom da se prikupljeni a neutrošeni vlastiti prihodi u skladu sa odredbama člana 50. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta TK evidentiraju na poziciju razgraničenih prihoda, iskazivanje javnih prihoda kao vlastitih prihoda dovodi do iskazivanja manje ostvarenih prihoda u finansijskim izvještajima.

Prema podacima raspodjele javnih prihoda na korisnike – „B2 obrada“ prikupljeni su **prihodi po osnovu datih koncesija** na području Tuzlanskog kantona u iznosu 3.355.467 KM, od čega je 2.557.177 KM raspoređeno budžetima općina obzirom da je Odlukom o izmjeni Odluke o načinu raspodjele sredstava iz naknada po osnovu dodijeljenih koncesija definirano da općinama na čijem području se nalazi predmet koncesije pripada 80% ostvarenih prihoda. Prihodi od koncesija Kantona su u finansijskim izvještajima iskazani u iznosu od 600.150 KM, što u stvarnosti predstavlja iznos utrošenih namjenskih sredstava od koncesija u 2011. godini. Evidentiranje je izvršeno prema članu 50. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta

Tuzlanskog kantona, prema kojem se prihodi od koncesija (kao i vlastiti prihodi i ostala namjenska sredstva) evidentiraju na prihodima samo u dijelu prihoda koji su utrošeni, dok se neutrošena sredstva evidentiraju na poziciju razgraničenih prihoda.

Prema raspoloživim podacima u revidiranoj godini je egzistiralo 19 potpisanih ugovora o koncesijama u nadležnosti Ministarstva industrije, energetike i rudarstva, 6 ugovora iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i 1 ugovor u nadležnosti Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice. U 2011. godini je ispostavljeno faktura u vrijednosti 3.850.026 KM, a naplaćeno je 1.945.785 KM, dok preostali ostvareni prihodi predstavljaju naplatu potraživanja po pokrenutim sudskim postupcima. Ukupna potraživanja za naknade od koncesija na dan 31.12.2011. godine iznose 3.555.783 KM i u odnosu na početno stanje od 1.651.541 KM veća su za 1.804.242 KM. Kada se ovim potraživanjima pridodaju i potraživanja za koja su pokrenuti sudski sporovi (sumljiva i sporna potraživanja) ukupna potraživanja od korisnika predmeta koncesije na dan 31.12.2011.godine iznose 7.488.401 KM.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da korisnici koncesija iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okolice u roku izmiruju svoje obaveze, tako da isti nisu imali neizmirenih obaveza na dan 31.12.2011. godine. Iz pregleda potraživanja od korisnika koncesija iz nadležnosti Ministarstva industrije, energetike i rudarstva je utvrđeno da većina korisnika koncesija odgovorno postupaju po pitanju izmirenja obaveza po ugovorima o koncesiji, s izuzetkom rudnika Kreka koji u 2011. godini nisu uopće izmirivali svoje obaveze, tako da je u tom razdoblju početno stanje potraživanja od 1.296.058 KM povećano na kraju godine na 2.710.552 KM. Kada se ovim potraživanja od rudnika Kreka pridodaju i potraživanja koja su u fazi utuženja kod nadležnih sudova od 4.065.733 KM tada su ukupna potraživanja od ovog rudnika 6.291.285 KM. Rudnik Kreka je ovjerenom konfirmacijom potraživanja potvrdio postojanje obaveza po osnovu koncesijskih naknada u navedenom iznosu. Iako je članom 30. Zakona o koncesijama TK predviđena mogućnost raskida ugovora ukoliko jedna od ugovornih strana ne ispunjava svoje obaveze iz ugovora Ministarstvo nije pokretalo takve aktivnosti. Nepoduzimanje svih potrebnih radnji u cilju naplate potraživanja od koncesija ima za posljedicu da su u značajnoj mjeri oštećeni i budžeti općina na čijem području se nalaze predmeti koncesija.

Potrebno je izvršiti usaglašavanje definicije vlastitih prihoda Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH u cilju istinitog iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima.

Potrebno je poduzeti sve zakonom propisane mjere u cilju naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada, te samim tim i zaštite javnih dobara.

4.5 Tekući rashodi

U Konsolidovanom izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2011. godinu ukupno ostvareni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 325.924.628 KM. U odnosu na odobreni Budžet od 357.335.231 KM manji su za 31.410.603 KM ili za 8,79%, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 1,63%, odnosno 5.417.774 KM.

Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u slijedećoj tabeli:

R. br.	Vrsta rashoda	Budžet za 2011. godinu	Izvršenje Budžeta za 2010. godinu	Izvršenje Budžeta za 2011. godinu	Index (5/3*100)	Index (5/4*100)
1	2	3	4	5	6	7
UKUPNO (A+B)		362.135.916	333.057.625	330.689.384	91,32	99,29
A. UKUPNO RASHODI I IZDACI (I+II+III)		357.335.231	331.342.402	325.924.628	91,21	98,36
I TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)		333.594.675	314.449.103	316.318.100	94,82	100,59
a) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 3)		211.642.889	209.055.847	208.616.606	98,57	99,79
1	Bruto plaće i naknade	165.817.294	163.687.452	164.364.130	99,12	100,41
2	Naknade troškova zaposlenih	26.730.425	26.623.892	25.378.675	94,94	95,32
3	Dopr. poslodavca i ost. dopri.	19.095.170	18.744.503	18.873.801	98,84	100,69
b) Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)		39.089.151	32.708.197	32.877.263	84,11	100,52
4	Putni troškovi	1.343.352	1.140.625	1.037.172	77,21	90,93
5	Izdaci za energiju	6.217.142	5.577.428	5.905.610	94,99	105,88
6	Izdaci za komunalne usluge	3.470.493	3.032.069	3.147.021	90,68	103,79
7	Nabavka materijala	3.694.980	2.938.149	2.967.133	80,30	100,99
8	Usluge prijevoza i goriva	1.569.539	1.165.132	1.260.427	80,31	108,18
9	Unajmljivanje imov. i opreme	1.610.790	1.574.662	1.240.448	77,01	78,78

10	Izdaci za tekuće održavanje	2.280.886	1.860.225	1.762.787	77,29	94,76
11	Osiguranje, bankarske usl.	761.621	602.709	498.293	65,43	82,68
12	Ugovorne usluge	18.140.348	14.817.198	15.058.372	83,01	101,63
c)	Tekući grantovi (od 13 do 19)	81.471.651	71.712.758	73.922.782	90,73	103,08
13	Grant. drugim nivoima vlade	7.916.094	5.553.445	5.649.659	71,37	101,73
14	Grantovi pojedincima	52.769.780	46.921.712	49.702.173	94,19	105,93
15	Grantovi nep. organizacijama	5.165.296	4.031.027	4.580.375	88,68	113,63
16	Subvencije javnim preduzećima	9.887.102	7.011.311	9.057.953	91,61	129,19
17	Subvencije privatnim preduzećima	2.780.050	1.573.867	2.405.748	86,54	152,86
18	Ostali grantovi – povrat i drugo	2.953.329	6.065.650	2.526.874	85,56	41,66
19	Gr. za poticaj razvoja, poduz. i obrta		555.746		#DIV/0!	0,00
d)	Izdaci za kamate i ostale naknade (20)	1.390.984	972.301	901.449	64,81	92,71
20	Izdaci za inostrane kamate	1.390.984	972.301	901.449	64,81	92,71
II	KAPITALNI IZDACI (e+f)	15.425.248	11.512.713	7.198.974	46,67	62,53
e)	Kapitalni grantovi (od 21 do 22)	4.852.750	7.657.195	3.354.100	69,12	43,80
21	Kapitalni grantovi dr. nivoima vlasti	4.177.050	6.744.575	2.643.652	63,29	39,20
22	Kap. gra. pojedincima	610.000	912.620	609.932	99,99	66,83
	Kap. gra. neprofitnim organizacijama	65.700	0	65.516	99,72	#DIV/0!
	Kap. gra. javnim preduzećima	0	0	35.000	#DIV/0!	#DIV/0!
f)	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	10.572.498	3.855.518	3.844.874	36,37	99,72
23	Nab. zemljišta, šuma i viš.zasada	0	0	0	#DIV/0!	#DIV/0!
24	Nabavka građevina	1.648.141	807.185	161.505	9,80	20,01
25	Nabavka opreme	4.625.538	1.767.558	1.840.613	39,79	104,13
26	Nabavka ostalih stalnih sredstava	10.000	0	0	0,00	#DIV/0!
27	Nab. stalnih sredstava u obl.prava	743.737	374.375	134.479	18,08	35,92
28	Rekon. i investic. održ.	3.545.082	906.400	1.708.277	48,19	188,47
III	OSTALE ISPLATE (od 29 do 31)	8.315.308	5.380.586	2.407.554	28,95	44,75
29	Pozajmljivanje poj. i neprof.organ.	2.576.000	604.800	2.407.554	93,46	398,07
30	Pozam. javnim preduzećima	0	3.620.786	0	#DIV/0!	0,00
31	Ostala domaća pozajmljivanja	5.739.308	1.155.000	0	0,00	0,00
B.	FINANSIRANJE (32)	4.800.685	1.715.223	4.764.756	99,25	277,79
32	Spoljne otplate	4.800.685	1.715.223	4.764.756	99,25	277,79

4.5.1 Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih predstavljaju najznačajniji izdatak, i iste u revidiranoj godini iznose 208.616.606 KM što je 64% ukupnih rashoda i izdataka, a u odnosu na prethodnu godinu manje su za 439.241 KM. Na plate i pripadajuće poreze i doprinose utrošeno je 183.237.931 KM, a na naknade troškova zaposlenih 25.378.675 KM (topli obrok, regres, prevoz na posao i sa posla, jubilarne nagrade, jednokratne novčane pomoći). Obračun i isplata poreza i doprinosa u revidiranom periodu vršen je u skladu sa propisima. Iskazani trošak odnosi se na 9.775 zaposlenih, što je prosječan broj na osnovu radnih sati, i isti je u odnosu na prethodnu godinu veći za 78.

Na nivou Kantona najviša je plata predsjednika Kantonalnog suda od 3.400 KM, a najniža plata iznosi 410 KM. Plata predsjednika Skupštine iznosi 3.325 KM, premijera 3.213 KM, plata ministara u Vladi 2.639 KM, a plata zastupnika u Skupštini 1.385 KM. U toku 2011 godine 14 zastupnika profesionalno je obavljalo rad u Skupštini.

Po osnovu prekovremenog rada iskazan je izdatak od 1.724.863 KM, od čega **1.606.632 KM kod ustanova visokog obrazovanja**, 64.300 KM kod ustanova srednjeg i osnovnog obrazovanja, te 53.931 KM kod ostalih budžetskih korisnika.

Uvidom u dokumentaciju fakulteta utvrđeno je da isti na obrascu „Prijava mjesečnih podataka za obračun plaća“ evidentiraju prekovremeni rad nenastavnog osoblja (portira), ali ne i rad preko utvrđene nastavne norme koji se evidentira u drugim obrascima. Kod Medicinskog fakulteta u Tuzli utvrđeno je da je izvršen obračun i isplata 40 sati prekovremenog rada, iako je na naprijed navedenom obrascu evidentiran 31, odnosno 32 sata prekovremenog rada.

Rad preko utvrđene nastavne norme evidentira se u mjesečnom iznosu na osnovu podataka iskazanih u obrascu „Opterećenje nastavnika/saradnika za period 2010/2011, odnosno 2011/2012 školske godine“. Slijedom navedenog i iz predočene dokumentacije, može se zaključiti da evidentirani i isplaćeni sati rada preko utvrđene nastavne norme ne odgovaraju i stvarno izvršenim, odnosno isti su se evidentirali i isplaćivali i u slučajevima kada nisu ostvareni, ili kada su ostvareni u manjem ili većem broju. Kao primjer navodimo slijedeće: Uvidom u dokumentaciju Prirodno matematičkog fakulteta utvrđeno je da je višem asistentu određeno optimalno opterećenje od 10 sati vježbi, od čega 8 u zimskom semestru i 2 u ljetnom semestru, te

pet sati iznad utvrđene nastavne norme u ljetnom semestru, a u platnoj listi za februar 2011. godine evidentirano je 12 sati rada preko norme i 128 KM za isplatu. Kod RGG fakulteta vanrednom profesorom određeno optimalno opterećenje od 10 sati predavanja, od čega 7 u zimskom semestru i 3 u ljetnom semestru, te 1,5 sat iznad utvrđene nastavne norme u zimskom i 3,5 u ljetnom semestru, a u platnoj listi za februar 2011. godine evidentirano je 10 sati rada preko norme i 371 KM za isplatu. Također, i Tehnološki fakultet je u platnoj listi za februar 2011. godine evidentirao 10 sati rada preko norme i iznos za isplatu od 371 KM, iako je u pregledu pokrivenosti nastave evidentiran jedan sat izvan utvrđene nastavne norme u zimskom semestru. Mašinski fakultet je u platnoj listi za februar 2011. godine evidentirao 10 sati rada preko norme i iznos za isplatu od 337 KM, a u pregledu pokrivenosti nastave evidentirana su tri sata izvan utvrđene nastavne norme u zimskom semestru i dva u ljetnom semestru. RGGF fakultet je u platnoj listi za maj 2011. godine evidentirao 10 sati rada preko norme i iznos za isplatu od 337 KM, a u pregledu pokrivenosti nastave evidentirano je pet sati izvan utvrđene nastavne norme u ljetnom semestru.

Provedenom revizijom utvrđeno je da srednje škole različito postupaju prilikom obračuna sati prekovremenog rada, odnosno sati iznad norme. Naime, kod JU Srednja medicinska škola obračun je vršen na način da su se sati iznad norme različito uvećavali po osnovu pripreme, a uglavnom za 57,5%, uz uvećanje za prekovremeni rad od 30%, dok je JU Mješovita srednja saobraćajna škola obračun vršila na način da su sati iznad norme uvećani 50% po osnovu pripreme, uz uvećanje za prekovremeni rad od 30%. Također, iako su se isplate sati prekovremenog rada vršile u skladu sa odredbama Zakona o radu, odnosno maksimalno do 40 sati mjesečno, provedenom revizijom utvrđeno je postupanje suprotno obredbi člana 32. navedenog Zakona, jer je JU Srednja medicinska škola rješenjem utvrdila prekovremeni rad od 44 sata, a također je u iskazima o izvršenom prekovremenom radu, u određenim slučajevima, evidentirano više od 40 sati prekovremenog rada.

U postupku revizije utvrdili smo da je Ministarstvo unutrašnjih poslova prekovremeni rad evidentiralo na osnovu rješenja o odobravanju isplate i zahtjeva za donošenje rješenja o isplati, ali bez donošenja akta o uvođenju prekovremenog rada i vođenja evidencije o izvršenom prekovremenom radu.

Potrebno je obračun plaća i naknada plaća vršiti na osnovu stvarno izvršenih sati, a u srednjim školama obezbijediti jedinstven način obračuna sati preko norme.

4.5.2 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu od 32.877.263 KM, a u strukturi ovih troškova najveće učešće imaju ugovorene i druge posebne usluge sa 15.058.372 KM (45,80%), izdaci za energiju sa 5.905.610 KM, izdaci za komunalne usluge 3.147.021 KM, nabavka materijala 2.967.133 KM, tekuće održavanje 1.762.787 KM, usluge prevoza i goriva 1.260.427 KM, unajmljivanje imovine i opreme 1.240.448 KM, putni troškovi 1.037.172 KM i bankarske usluge 498.293 KM.

Proveli smo reviziju najvećeg dijela ugovorenih usluga jer se radi o izdacima koji nastaju odobravanjem rukovodnih struktura, a pravilnost i osnovanost istih je isključiva njihova odgovornost. Unutar ugovorenih usluga (15.058.372 KM) najznačajniji su izdaci za druge samostalne djelatnosti (7.055.051 KM), troškovi advokata u predmetima obavezne odbrane (1.304.126 KM), ostale usluge (1.098.785 KM), naknade za rad u komisijama (753.341 KM), naknade skupštinskim zastupnicima (399.512 KM) i troškovi reprezentacije (357.897 KM).

Izdaci za druge samostalne djelatnosti najvećim dijelom su ostvareni kod ustanova visokog obrazovanja (4.814.343 KM), srednjeg (1.323.646 KM) i osnovnog obrazovanja (420.723 KM). Navedene ustanove su u cilju organizovanja redovne nastave i obavljanja vanrednih ispita ugovore uglavnom zaključivale sa zaposlenicima i u manjem obimu sa vanjskim saradnicima. U postupku revizije utvrđeno je da način obračuna ove naknade zaposlenicima nije usklađen sa odredbama Zakona o porezu na dohodak, jer naknada nije imala tretman plaće. Također je utvrđeno postupanje suprotno odredbama zaključenih ugovora o dodatnom angažovanju u izvođenju nastave, jer su obaveze i troškovi zimskog semestra akademske 2010/2011 godine evidentirani u 2011. godini, te je postupljeno suprotno članu 59. Zakona o budžetima u FBiH, odnosno rashodi i izdaci nisu priznati po načelu modificiranog nastanka događaja, u periodu kada je obaveza za plaćanje i nastala. Provedenom revizijom uočeno je da je JU Univerzitet u Tuzli ugovore o dodatnom angažovanju zaključivala nakon početka obavljanja ugovorenog posla (ugovori za obavljanje predavanja u zimskom semestru akademske 2010/11 godine zaključivani uglavnom u decembru 2010. godine, a za obavljanje predavanja u ljetnom semestru akademske 2010/11 godine ugovor je zaključen tek

15.09.2011. godine, odnosno po okončanju predavanja u ljetnom semestru). Također, i RGGF fakultet zaključivao je ugovore o autorskom djelu za već završene poslove. U određenom broju slučajeva uočili smo da je realizovan i ostvareni broj predavanja veći od ugovorenog broja predavanja, i da je isplata izvršena samo za ugovoreni broj sati. U postupku revizije i uvidom u Odluku o utvrđivanju maksimalnog opterećenja u nastavi, utvrđeno je da u normu sati zaposlenika nije uključen angažman istih na vanrednom studiju, II ciklusu studija i Odjeljenju u Travniku, odnosno za ovakav angažman nije ograničena norma sati, nego se broj sati predavanja utvrđuje ugovorom. Obzirom na navedeno, postavlja se pitanje ukupnog maksimalnog opterećenja zaposlenika koji su uz redovne poslove dodatno angažovani za navedene poslove (u uzorku od 3 do 15 sati sedmično), te se ne može potvrditi da su se u cijelosti poštovali važeći propisi u dijelu optimalnog opterećenja nastavnika i saradnika, a koje je propisano Odlukom o standardima i normativima za oblast visokog obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine i kantonalnim odlukama koje regulišu ovu oblast.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je Vlada Kantona sa vanjskim saradnikom zaključila ugovor o djelu za izradu Analize javne potrošnje u kantonalnim organima sa prijedlogom za ostvarivanje ušteda u Budžetu Kantona i po ovom osnovu evidentirala izdatak u iznosu od 3.500 KM. Obzirom da je predmet ugovora bila analiza voznog parka, telefonskih i internet usluga, obavljanje pomoćnih poslova u organima uprave, te javne nabavke, ne može se potvrditi opravdanost zaključivanja ugovora za ove poslove, jer su se traženi podaci mogli dobiti iz nadležnih ministarstava i službi, a posebno što je organizovana interna revizija koja je mogla uraditi reviziju svih akata i troškova i predložiti eventualna poboljšanja.

Na poziciji izdataka za druge samostalne djelatnosti Skupština kantona evidentirala je troškove u iznosu od 27.073 KM koji se odnose na putna troškove i troškove prevoza poslanika. U postupku revizije utvrđeno je da se naknada troškova korištenja vlastitog vozila u službene svrhe obračunava po kantonalnom propisu iz 2002. godine u iznosu od 25% prodajne cijene goriva za svaki pređeni kilometar. Navedeno postupanje nije u skladu sa odredbama Federalne Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja po kojoj ova naknada iznosi 20% cijene litre goriva pređenom kilometru, i za posljedicu je imalo isplatu ovih troškova u većem iznosu.

Izdaci za rad komisija iznose 753.341 KM, a regulirani su odlukama Vlade iz 2009. i 2010. godine, kojima je data saglasnost za odobravanje plaćanja naknade za rad licima koja su u komisijama angažovana kao spoljni saradnici i eksperti. Članom 8. Odluke je predviđeno da za izvršavanje redovnih poslova i radnih zadataka predsjednik i članovi komisije nemaju pravo na naknadu, s izuzetkom zakonskih komisija, ali navedenim odlukama nisu jasno definisane zakonske komisije koje se izuzimaju od primjene. Kod Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta evidentiran je iznos od 315.768 KM i najvećim dijelom se odnosi na angažovanje u komisiju za polaganje vozačkih ispita. Skupština je po osnovu angažovanja u stalnim i povremenim radnim tijelima isplatila 306.114 KM, a uglavnom se odnosi na naknade isplaćene zastupnicima, a kod ostalih budžetskih korisnika evidentirano je 131.459 KM.

Provedenom revizijom utvrđeno je da je Ministarstvo zdravstva, suprotno odluci Vlade, utvrdilo iznos za isplatu naknade i zaposlenicima angažovanim u Komisiji za utvrđivanje ispunjenosti propisanih uslova u pogledu prostora, kadra i medicinsko-tehničke opreme i Komisiji za polaganje stručnih ispita, iako je odlukom Vlade data saglasnost samo za utvrđivanje i isplatu naknade za rad licima angažovanim kao spoljni saradnici i eksperti, te se ne može potvrditi da se u cijelosti postupalo u skladu sa ovom odlukom.

Izdaci za naknade skupštinskim poslanicima realizovani su u iznosu od 399.512 KM, od čega se na naknade za poslanički paušal odnosi 276.988 KM, a na naknade za **prisustvo sjednicama** Skupštine 122.524 KM. Visinu poslaničkog paušala utvrđuje Administrativna komisija i ista je do oktobra 2011. godine iznosila 672 KM, a za novembar i decembar 2011. godine umanjena je za 2% i iznosi 658 KM. Prema važećim propisima Skupštinu Kantona čini 35 poslanika.

Izdaci za putne troškove iznose 1.037.172 KM, od čega je kod ustanova visokog obrazovanja iskazano 559.799 KM, odnosno 53,97 %. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se ne obavlja potpuna kontrola vezano za odobravanje i isplatu ovih troškova, jer je kod JU Gimnazija Gradačac i Zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa utvrđeno postupanje suprotno odredbama Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, obzirom da se za upotrebu vlastitog vozila u službene svrhe izdavao putni nalog za vozilo i da se na istim relacijama u obračunu troškova koristio različit broj kilometara. Rektorat Univerziteta, Fakultet elektrotehnike i Fakultet za tjelesni odgoj i sport po putnim nalogima za službeni put u inostranstvo nisu vršili pravilan obračun dnevnica, odnosno od trenutka prelaska granice kako je to

definisano članom 9. Uredbe. Također, suprotno odredbama Uredbe određeni nalozi za službeni put nisu ispravno popunjeni u dijelu datuma izdavanja i nisu pravdani u propisanom roku.

Usluge reprezentacije iznose 357.897 KM. Visina sredstava za reprezentaciju utvrđena je samo Budžetom u okviru ukupnih ugovorenih usluga. Također, ni Uredbom o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije Vlade iz 2005. godine nije precizno definisana visina troškova, do koje se mogu stvarati izdaci na ime reprezentacije, niti je definisano do koje vrijednosti se mogu davati pokloni. Budžetski korisnici također svojim aktima nisu regulisali način korištenja sredstava reprezentacije, niti su utvrdili ograničenja u korištenju iste.

Osim navedenog, potrebne kontrole ovih izdataka nisu zadovoljavajuće jer je uočeno slijedeće: Kod Arhiva u Tuzli nismo u mogućnosti potvrditi osnovanost nastanka troška u iznosu od 11.169 KM, za izvršene ugostiteljske usluge konzumacije jela i pića za učesnike savjetovanja „Arhivska praksa 2011“, obzirom da su fiskalni računi izdati 12.10.2011. godine, odnosno poslije održavanja savjetovanja (6. i 7. 10.2011. godine). Kod Univerziteta u Tuzli uočeno je, da je na osnovu fakture od 05.05.2010. godine za nabavku 20 kompleta knjiga, tek 15.02.2011. godine, po prijedlogu od 11.02.2011. godine, donesena Odluka o odobravanju sredstava u iznosu od 1.600 KM, što je uticalo i na evidentiranje izdataka u periodu u kojem nije nastala obaveza. Također, Univerzitet u Tuzli i RGG fakultet Odluke o odobravanju sredstava su donosili nakon što je usluga izvršena.

Prilikom popunjavanja radnih mjesta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji poštovati odredbe zakonskih propisa, a angažovanje po ugovorima vršiti samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima, te preispitati opravdanost zaključivanja ugovora u cilju izvođenja redovne nastave.

Dosljedno poštovati Odluke Vlade kojima je reguliran rad u komisijama.

Dosljedno se pridržavati odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.

U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava, potrebno je da se budžetski korisnici pridržavaju odredbi Uredbe o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije, te da se utvrde ograničenja, odnosno limiti u korištenju ovih sredstava.

4.5.3 Transferi

Tekući transferi iznose 73.922.782 KM i predstavljaju izvršenje od 90,73% u odnosu na planiranih 81.471.651 KM. U odnosu na prethodnu godinu veći su za 2.210.024 KM. Kapitalni transferi iskazani su u iznosu 3.354.100 KM i predstavljaju izvršenje od 69,12% u odnosu na planiranih 4.852.750 KM. U odnosu na prethodnu godinu manji su za 4.303.096 KM.

Podrška primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** iskazana je u iznosu 7.992.807 KM, a isti su realizirani na osnovu Odluke o utvrđivanju kriterija o utrošku sredstava za novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, Programa utroška sredstava za novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2011. godini i Pravilnika o ostvarivanju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2011. godinu. O pravu na novčanu podršku, kako je to Pravilnikom i predviđeno, je odlučivala nadležna gradska/općinska služba. Izvršen je uvid u dokumentaciju za odobravanje određenih vrsta poticaja i utvrđeno da se isti odobravaju na osnovu:

- Uzgoj rasplodnih konja (61.650 KM) – uvjerenja da nema neizmirenih poreznih obaveza, uvjerenja o zdravstvenom stanju životinje, izjava korisnika da će grlo zadržati najmanje 3 godine u svom vlasništvu, zahtjev za upis u registar;
- Proizvodnja kornišona za industrijsku preradu (144.189 KM) – uvjerenje da nema neizmirenih poreznih obaveza, ugovor sa otkupljivačem odnosno sa prerađivačem, izjava korisnika o zasnovanoj proizvodnji, dokaz o prodatoj količini, zahtjev za upis u registar;
- Otkup voća za daljnju prodaju (400.107 KM) – rješenje o upisu u sudski registar, uvjerenje da nema neizmirenih poreznih obaveza, potpisana i ovjerenu specifikaciju o količinama otkupljenog voća, zahtjev za upis u registar;
- Proizvodnja voća (1.121.643 KM) – uvjerenje da nema neizmirenih poreznih obaveza, izjava korisnika o zasnovanoj proizvodnji, račun ili prijemni list ili otkupni list o predatoj količini voća registriranom prerađivaču/otkupljivaču, zahtjev za upis u registar;

- Kapitalne investicije u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji (422.249 KM) – uvjerenje da nema neizmirenih poreznih obaveza, izjava korisnika o zasnovanoj proizvodnji, račun za nabavljenu opremu, izjava da će nabavljenu opremu zadržati najmanje 3 godine, zahtjev za upis u registar.

Dokumentacija predviđena Pravilnikom o ostvarivanju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji za 2011. godinu **ne sprječava mogućnost eventualnih zloupotreba** obzirom da kod poticaja uzgoja rasplodnih konja nisu predviđene ušne markice kao identifikacija istih, niti se sa korisnicima poticaja potpisuju ugovori kojima bi se isti obvezali na povrat sredstava ukoliko ne zadrže konje u svom vlasništvu najmanje 3 godine. Poticaj za proizvodnju kornišona se obračunava na osnovu pregleda otkupljenih količina sačinjenog od strane otkupljivača ali nema i dokaza da je otkupljeni kornišon i plaćen proizvođaču. Poticaj otkupu voća za daljnju prodaju se isplaćuje temeljem specifikacije o otkupljenim količinama koju sačinjava sam otkupljivač bez dokaza da je otkupljeno voće i plaćeno proizvođaču. Poticaj proizvodnji voća se isplaćuje temeljem izjave otkupljivača o otkupljenom voću ali bez dokaza da je proizvođaču i plaćeno otkupljeno voće. Sa korisnicima poticaja kapitalnih investicija se ne potpisuju ugovori s kojima bi se isti obvezali na povrat sredstava ukoliko ne zadrže nabavljenu opremu najmanje 3 godine u svom vlasništvu. Zbog navedenog bi trebalo doraditi Pravilnik o ostvarivanju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kako bi se otklonile mogućnosti eventualnih zloupotreba, pa samim tim i zaštitila javna sredstva.

Kapitalni transferi općinama **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** iskazani su u iznosu 1.876.339 KM i predstavljaju realizaciju dijela sredstava definiranih Programom ulaganja sredstava vodnih naknada u oblasti vodoprivrede u 2011. godini. Programom ulaganja su definirani projekti koji će se finansirati iz ovih sredstava, a prema prioritetima koje definiraju općinski načelnici u okviru odobrenog iznosa. Sredstva se planiraju za općine razmjerno prikupljenim vodnim naknadama na području te općine. Provedenom revizijom je utvrđeno da od strane Ministarstva nisu definirani kriteriji kojih bi se trebali pridržavati općinski načelnici prilikom definiranja prioriteta, te se iz tog razloga ne može potvrditi da je realizacija ovih sredstava izvršena na transparentan način.

Transferi **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva** po Programu namjenskog trošenja sredstava od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe su iskazani u iznosu 169.162 KM. Programom trošenja sredstava su definirani projekti koji će se finansirati iz ovih sredstava, a isti je sačinjen prema prioritetima općinskih načelnika u okviru odobrenog iznosa. Sredstva se planiraju za općine razmjerno prikupljenim ovim prihodima na području te općine. Obzirom da kao potencijalni korisnici nisu uključena i fizička lica i da od strane Ministarstva nisu definirani kriteriji kojih bi se trebali pridržavati općinski načelnici prilikom delegiranja prioriteta, ne može se potvrditi da su ova sredstva realizirana na transparentan način.

Na poziciji **Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – kantonalne uprave za šumarstvo** je iskazan izdatak tekućih transfera u iznosu 3.344.782 KM, od čega se 2.150.000 KM odnosi na transfer JP Šume Tuzlanskog kantona d.d. Kladanj na ime finansiranja rada čuvarske službe. Iako je članom 50. Uredbe o šumama predviđeno da se rad čuvarske službe organizira u sastavu Uprave za šumarstvo i u 2011 godini čuvarska služba je funkcionirala u sastavu JP „Šume Tuzlanskog kantona“ d.d. Kladanj. Obzirom da bi čuvari šuma između ostalih trebali kontrolirati i zakonitost rada JP Šume Tuzlanskog kantona, dakle organa u sastavu kojeg su u radnom odnosu, ne može se potvrditi da je na ovaj način uspostavljena zadovoljavajuća zaštita šuma kao javnog dobra.

Na poziciji transfera **Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša** je iskazana realizacija namjenskih sredstava okolišnih naknada u iznosu 3.750.262 KM, a ista se odnose na transfere općinama 2.788.722 KM, neprofitnim organizacijama 132.873 KM, javnim preduzećima 506.577 KM, privatnim preduzećima 125.839 KM i kapitalni transferi općinama 196.183 KM. Realizacija sredstava je izvršena na osnovu Programa raspodjele namjenskih sredstava za 2011. godinu i Odluke o utvrđivanju uslova, kriterija i postupaka za raspodjelu namjenskih sredstava iz ekoloških naknada.

Transferi neprofitnim organizacijama, javnim preduzećima i privatnim preduzećima su realizirani po javnom pozivu ali bez jasnih i mjerljivih kriterija za dodjelu sredstava. Zbog navedenog se ne može potvrditi da su ista realizirana na transparentan način. Na poziciji kapitalnih transfera općinama je iskazana nabavka 26 digitalnih fotoaparata i 13 vozila koja su nabavljena za potrebe komunalnih redara i ustupljena općinama. Provedenom revizijom je utvrđeno da općina koja je bila uzorkom nije dobivenu imovinu uknjižila u svojim finansijskim izvještajima za 2011. godinu.

Na poziciji kapitalnih transfera općinama **Ministarstva pravosuđa i uprave** iskazan je izdatak u iznosu 133.680 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je na osnovu odluka Vlade odobreno 50.000 KM Općini Lukavac za nabavku informatičke opreme i namještaja za potrebe budućeg Općinskog suda u Lukavcu i 50.000 KM Općini Banovići za nabavku informatičke opreme i namještaja budućeg Općinskog suda u Banovićima. Imajući u vidu činjenicu da su spomenuti sudovi budžetski korisnici, ne može se potvrditi da su navedene transakcije evidentirane u skladu sa odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH. Također, ovakvo iskazivanje nabavke stalnih sredstava ima za posljedicu neusklađenost stvarnog stanja imovine i stanja imovine po knjigovodstvenim evidencijama.

Potrebno je doraditi Pravilnik o ostvarenju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kako bi se onemogućile eventualne zloupotrebe.

Potrebno je transfere realizirati na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija.

Potrebno je rad čuvarske službe organizirati u sastavu Uprave za šumarstvo, kako je to Uredbom o šumama i definirano.

Potrebno je nabavku stalnih sredstava iskazivati na način definiran Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

4.6 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 3.844.874 KM, što u odnosu na plan od 10.572.498 KM predstavlja ostvarenje od 36,37%. Ovi izdaci se odnose na nabavku opreme 1.840.613 KM, rekonstrukciju i investiciono održavanje 1.708.277 KM, nabavku građevina 161.506 KM i nabavku stalnih sredstava u obliku prava 134.478 KM.

Gimnazija Živinice je u 2007. godini provela proceduru odabira dobavljača za izvođenje građevinskih radova na dogradnji školskog objekta u ukupnoj vrijednosti 728.041 KM, s tim da će se zaključivati pojedinačni ugovori za dio investicije u vrijednosti raspoloživih sredstava investitora. U 2011. godini je realiziran dio investicije u vrijednosti 45.000 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju u vezi izbora najpovoljnijeg ponuđača je utvrđeno da su kao kvalifikacioni kriterij vrednovane tehničke karakteristike dobavljača (iskustvo u radu na području općine Živinice, osposobljenost ponuđača i referenc lista) što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH, koji predviđa da se tehnička i profesionalna osposobljenost ponuđača može koristiti kao eliminatorni ali ne i kvalifikacioni kriterij. Također, nisu dosljedno primjenjene odredbe Modela standardne tenderske dokumentacije za ugovore o javnim nabavkama roba obzirom da prilikom vrednovanja elemenata iz ponuda nije vršen izračun za bodovanje već je bodovanje izvršeno po unaprijed definiranom metodu. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je izabran dobavljač koji je ponudio najbolje uvjete za ugovorni organ.

Na poziciji nabavke kompijutorske opreme **Univerziteta** iskazan je izdatak u iznosu 120.696 KM i isti je realiziran primjenom 1 otvorenog i 5 konkurentskih postupaka. Uzimajući u obzir ukupnu vrijednost izvršenih nabavki ne može se potvrditi da je primjenjen odgovarajući postupak definiran Zakonom o javnim nabavkama BiH.

Ministarstvo razvoja i poduzetništva je izvršilo nabavku vozila po principu zamjene 2 stara vozila za nabavku 3 nova vozila bez naknade putem otvorenog postupka. U javnom pozivu je vrijednost nabavke definirana u iznosu 65.641 KM, na koliko je procijenjena vrijednost 2 stara vozila od strane jednog osiguravajućeg društva, tako da su kao kvalifikacioni kriterij definirani garancija na motor 20%, garancija na lak 20%, garancija na prohrđavanje 10%, rok isporuke 20% i osiguran servis 30%. Obzirom da je vrijednost nabavke bila unaprijed definirana, ne može se potvrditi da je ovako izvršenom nabavkom izabran najpovoljniji dobavljač za ugovorni organ. Jedno nabavljeno vozilo je ustupljeno Ministarstvu za rad i socijalnu politiku obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave TK dio poslova sa izvršiteljima prešao u nadležnost istog.

Ministarstvo za rad i socijalnu politiku je putem konkurentskog postupka izvršilo nabavku putničkog vozila po principu staro za novo u vrijednosti 36.344 KM. Kao „staro“ vozilo prodano je tek nabavljeno i ustupljeno vozilo od strane Ministarstva razvoja i poduzetništva. Zbog činjenice da je prodano tek nabavljeno vozilo i ne može se potvrditi opravdanost prodaje ovog vozila.

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je iskazalo izdatak na poziciji ostalih rekonstrukcija i poboljšanja u iznosu 559.613 KM, a isto se odnosi na Sanaciju brane Modrac II Faza. Ovo ulaganje je u finansijskim izvještajima iskazano na poziciji ulaganja u tuđa stalna sredstva.

Odlukom Skupštine o proglašenju akumulacije Modrac dobrom u općoj upotrebi od 24.06.2003. godine je brana Modrac, zemljište, objekti, uređaji, oprema i dokumentacija koja su u funkciji akumulacije Modrac u vrijednosti 12.667.063 KM izuzeta iz bilansa Mješovitog vodoprivrednog poduzeća Spreča d.d. Tuzla, s tim da će spomenuto poduzeće nastaviti upravljati ovom imovinom. Po iskazu odgovorne osobe poduzeće Spreča je postupilo po odluci Skupštine i isknjižilo spomenutu imovinu iz svog bilansa, ali ista nije niti od koga uknjižena kao imovina. Po saznanjima iz prethodnih revizija iz Budžeta TK se svake godine ulažu značajna sredstva u sanaciju brane Modrac nakon što je ista isknjižena iz bilansa poduzeća Spreča i isti su knjigovodstveno bili iskazani kao transferi javnim preduzećima. Zbog navedenog, a u cilju istinitog iskazivanja vrijednosti imovine, potrebno je osigurati odluke nadležnih organa da se imovina koja je isknjižena iz bilansa poduzeća Spreča uknjiži kao imovina Kantona. Također, potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju o ulaganjima u branu Modrac nakon što je ista isknjižena iz bilansa poduzeća Spreča i isto knjigovodstveno evidentirati u skladu sa odredbama Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Na nivou Kantona u 2011. godini nabavka materijala i sitnog inventara iskazana je u iznosu od 2.967.133 KM, izdaci za usluge prevoza i goriva iznosili su 1.260.427 KM, a izdaci za tekuće održavanje 1.762.787 KM. Za predmetne nabavke roba i usluga proceduru izbora najpovoljnijeg ponuđača uglavnom su provodili budžetski korisnici pojedinačno, u najvećem broju slučajeva putem konkurentskog postupka, jer je Odluka o provođenju postupka zajedničkih nabavki za 2011. godinu donesena tek 15.04.2011. godine, kada je većina budžetskih korisnika okončala postupak nabavki za revidiranu godinu. Navedenom odlukom uređen je postupak zajedničkih nabavki za potrebe ministarstava sa izuzetkom MUP-a, Kantonalnog pravobranilaštva, Komisije za koncesije i ureda pri Vladi.

Kantonalna uprava za inspeksijske poslove je provela postupak nabavke goriva i maziva putem otvorenog postupka, a kao kriterij za ocjenu ponuda naveden je i broj maloprodajnih objekata, te se može zaključiti da ista nije vodila računa o bitnoj razlici između eliminatornih i kvalifikacionih kriterija, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH, koji predviđa da se broj maloprodajnih objekata može koristiti kao eliminatorni kriterij. Obzirom na navedeno, može se zaključiti da ugovorni organ nije poduzeo sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravedna i aktivna konkurencija među potencijalnim dobavljačima i ostvario jednak tretman, nediskriminacija i transparentnost, a posebno jer je primjenom navedenog kriterija izvršen odabir ponuđača koji je ponudio najveću cijenu.

Ured za zajedničke poslove kantonalnih organa uprave za potrebe Ureda pri Vladi i Komisije za koncesije proveo je postupak zajedničke nabavke roba 6.12.2010. godine, odnosno ponovni 24.01.2011. godine. Uočene nepravilnosti tenderske dokumentacije ogledaju se u slijedećem: podjela na lotove pogrešno je izvršena obzirom da pojedini lotovi ne pripadaju istoj ili sličnoj grupi predmeta nabavke i ne mogu biti predmet istog postupka javne nabavke; pogrešno su utvrđeni kriteriji za dodjelu ugovora za isporuku goriva obzirom da je jedan od kriterija maloprodajna mreža na području općine Tuzla i odnosi se na ličnu situaciju ponuđača i predstavlja kriterij za odabir, odnosno kvalifikaciju i ne može se koristiti kao kriterij za dodjelu ugovora; za servisiranje fotokopir aparata i štampača kriterij za dodjelu ugovora cijena učestvuje dva puta sa po 40%, kao cijena norma sata i cijena rezervnih dijelova. Ured je za nabavku 17.500 litara dizela i 4.480 litara benzina proveo konkurentski postupak u julu 2011. godine. Uvidom u zahtjeve budžetskih korisnika za koje je vršena nabavka uočeno je da pojedini nisu izvršili procjenu vrijednosti nabavke, te da je zahtjevima traženo 22.800 litara dizela i 7.380 litara benzina, što je ukupno 8.200 litara goriva više u odnosu na količinu nabavljenu u postupku nabavke. Obzirom na navedeno, može se zaključiti da je ugovorni organ manipulirao zahtijevanim količinama, te izbjegao vrstu postupka u skladu sa vrijednosnim razredom.

Uvidom u dokumentaciju (cijenu ponude, fakture i analitičke kartice dobavljača) kod pojedinih budžetskih korisnika uočeno je da su cijene određenih proizvoda iskazane na fakturama veće od cijena u ponudi (Općinski sud Živinice, OŠ Kladanj, Ministarstvo prostornog uređenja, Kantonalna uprava za inspeksijske poslove, Pedagoški zavod Tuzla za koji je proceduru izbora dobavljača proveo Ured za zajedničke poslove). OŠ Kladanj na osnovu iskazanih jediničnih cijena zaključila je ugovor u direktnom postupku nabavke materijala za opravku i održavanje zgrada, te nabavila veći broj artikala nego što je iskazano u ponudi, a također i realizacija je veća od ugovorenog iznosa. Također, uočeno je da poduđač, sa

kojim je Ministarstvo unutrašnjih poslova zaključilo ugovor za nabavku goriva na općini Tuzla, isti nije ispoštovao u dijelu odobravanja 1,5% finansijskog popusta na izdato gorivo.

Potrebno je dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.

Potrebno je osigurati odluke nadležnih kako bi brana Modrac, zemljište, objekti, uređaji, oprema i dokumentacija koji su u funkciji akumulacije Modrac bili knjigovodstveno evidentirani kao imovina Kantona, a u cilju istinitog iskazivanja vrijednosti imovine u finansijskim izvještajima.

4.7 Stalna sredstva i godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2011. godine

U finansijskim izvještajima objavljeno je da je nabavna vrijednost stalnih sredstava na dan izvještavanja 427.540.017 KM, otpisana vrijednost 173.865.888 KM i sadašnja vrijednost 253.674.129 KM.

Struktura i promjene na stalnim sredstvima tokom revidirane godine date u slijedećoj tabeli:

Opis	Zemljište	Građevine	Oprema	Ost. st. sredstva	Sr. obl. Prava	Sr. u pripremi	Sr. van upotrebe	UKUPNO
Nab. vrijednost 01.01.2011.g	23.600.143	303.424.801	78.792.864	618.118	7.660.517	10.288.877	58.500	424.443.820
Povećanje tokom godine	8.500	3.067.502	1.839.687		848.886	1.666.522	3.827.265	11.258.362
Smanjenje tokom godine	710	337.891	3.478.711		5.707	2.884.877	1.454.269	8.162.165
Stanje 31.12.2011.	23.607.933	306.154.412	77.153.840	618.118	8.503.696	9.070.522	2.431.496	427.540.017
Amortizacija 01.01.2011.g		99.920.754	61.756.663		4.524.722			166.202.139
Amortizacija tokom perioda		4.880.589	3.414.219		510.424			8.805.232
Isknjižavanje amortizacije		60.223	1.092.116		-10.857			1.141.483
Ukupna ispravka 31.12.2011.g		104.741.120	64.078.765		5.046.003			173.865.888
Neotpisana vrijednost 2010.g	23.600.143	203.504.047	17.036.201	618.118	3.135.795	10.288.877	58.500	258.241.681
Neotpisana vrijednost 31.12.2011.g	23.607.933	201.413.292	13.075.075	618.118	3.457.693	9.070.522	2.431.496	253.674.129

Na osnovu provedbenih propisa za vršenje redovnog godišnjeg popisa i usaglašavanja stvarnog stanja imovine sa stanjem iskazanim u knjigovodstvu za 2011.godinu, urađen je popis sredstava, potraživanja i obaveza. Elaborat o istom je usvojen odlukom Vlade od 28.02.2102. godine.

Provedenom revizijom provjeravana je tačnost iskazane vrijednosti stalnih sredstava u finansijskim izvještajima. S ciljem provjere pristupa pojedinačnih buždetskih korisnika redovnom godišnjem popisu, izvršen je uvid u pojedinačne elaborate o popisu za Muzej Istočne Bosne, Ministarstvo za boračka pitanja-dopunska prava BIZ, Direkcija za robne rezerve, OŠ „Sapna“, Srednja muzička škola, Osnovna muzička škola, Ministarstvo pravosuđa i uprave

Kod stanova koji su iskazani kod **Ministarstva za boračka pitanja- dopunska prava BIZ** u revidiranoj godini iz knjigovodstvenih evidencija je isknjiženo 5 stanova u iznosu 307.305 KM. Pregledom je ustanovljeno da je za 3 stana Vlada Tuzlanskog kantona 01.12.2011. godine donijela Odluke da se otpisuju potraživanja sredstava na osnovu ugovora o korištenju sredstava za rješavanje stambenih potreba iz 1999. godine i 2000. godine koja su odobrena u svrhu rješavanja stambenih potreba izgradnjom individualnog stambenog objekta. Vlada je takođe, 06.04.2011. godine na osnovu odredaba Zakona o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica (Sl.novine Tuzlanskog Kantona 03/07 i 8/10) i pozitivnog pravnog mišljenja o zakonitosti raspolaganja imovinom Tuzlanskog Kantona datog od strane Kantonalnog pravobranilaštva, donijela Odluku o dodjeljivanju u vlasništvo stana vrijednosti 85.750 KM za koji je Ugovor o prenosu prava vlasništva dodjelom notarski obrađen 24.05.2011. godine. Takođe, Odlukom Vlade od 24.03.2011. godine dodijeljen je u vlasništvo stan vrijednosti 55.100 KM, a za isti je Ugovor o prenosu prava vlasništva notarski obrađen 05.05.2011.godine. Ova dva stana su iz knjigovodstvenih evidencija isknjižena 27.12.2011. godine, a ne na dan donošenja odluke, što nije u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor.

Kod **Muzeja Istočne Bosne** iskazani su muzejski eksponati nabavne vrijednosti 7.188.356 KM i ispravkom vrijednosti ranijih godina u iznosu 3.853.787 KM i sadašnje vrijednosti 3.334.560 KM. Obračun amortizacije u ranijim godinama za muzejske eksponate vršen je suprotno Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor prema kojim obračunu amortizacije ne podliježu muzejske vrijednosti.

Promjene na stalnim sredstvima evidentirati u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor.

4.8 Finansijski rezultat

Prema konsolidovanom godišnjem Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2011. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Budžet za 2011. godinu sa uključenim odlukama o preusmjerenju	Ostvareno u 2010. godini	Ostvareno u 2011. godini	Index (5/3)	Index (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
A.	Prihodi i primici (1+2+3)	338.077.916	310.085.531	311.948.153	92,27	100,60
1	Prihodi	326.566.469	304.395.847	304.801.789	93,34	100,13
2	Potpore	5.713.855	4.167.487	3.995.634	69,93	95,88
3	Primljene otplate datih zajmova	5.797.592	1.522.197	3.150.730	54,35	206,99
B.	Rashodi, izdaci i finansiranje (1+2+3)	357.335.231	331.342.402	325.924.628	91,21	98,36
1	Tekući rashodi	333.594.675	314.449.103	316.318.100	94,82	100,59
2	Kapitalni izdaci	15.425.248	11.512.713	7.198.974	46,67	62,53
3	Ostale isplate	8.315.308	5.380.586	2.407.554	28,95	44,75
C.	Višak rashoda nad prihodima (B-A)	19.257.315	21.256.871	13.976.475	72,58	65,75
D.	Finansiranje	50.269.800	0	0		
E.	Otplate primljenih zajmova	4.800.685	1.715.223	4.764.756	99,25	277,79

U konsolidovanom godišnjem Izvještaju o izvršenju Budžeta Kantona za 2011. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 311.948.153 KM. Ukupni rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 325.924.628 KM, te višak rashoda nad prihodima iznosi 13.976.475 KM.

U finansijskom izvještaju „konsolidovani bilans stanja“ na dan 31.12.2011. godine iskazan je akumulirani neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 44.287.235 KM, koliko je iskazano i u konsolidovanom bruto bilansu.

Provedenom revizijom se ne može prihvatiti iskazani deficit za iznos od 550.165 KM, obzirom da je ostvareno prekoračenje revidirane godine u navedenom iznosu evidentirano na poziciji kratkoročno razgraničenih rashoda, a ne na poziciji troškova, kako je to Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i predviđeno, što znači da je ostvareni deficit 2011. godine veći za spomenuti iznos.

Obzirom na visinu ostvarenog deficita u 2011. godini, kao i činjenicu da je i prethodnih godina iskazan deficit, postavlja se pitanje neblagovremenog pokretanja aktivnosti na uravnoteženju prihoda i rashoda, kako je to regulirano zakonskim propisima, kao i osiguranje sredstava za pokriće akumuliranog deficita.

U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je u skladu sa važećim zakonskim propisima blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim i utvrditi izvore za finansiranje deficita.

4.9 Kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja

U finansijskim izvještajima kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja iskazani su kako slijedi:

OPIS	31.12.2011. godine	31.12.2010. godine
Kratkoročna potraživanja	14.605.316	18.488.010
Potraživanja od pravnih osoba	354.286	956.589
Za isporučene usluge i robu	212.267	720.249
Za unaprijed plaćenu robu i usluge-Avansi	142.019	236.339
Ostala potraživanja	10.679.232	9.994.901
Akontacija za službeni put	1.500	0
Potraživanja od radnika za manjkove	561	561
Potraživanja za preplaćene poreze i doprinose	11.040	11.040
Potraživanja za PDV	1.483	0
Sumnjiva i sporna potraživanja	5.593.204	7.013.170
Ostala potraživanja	5.071.445	2.970.130
Potraživanja po kreditima	3.571.798	7.536.520
Potraživanja po kreditima	3.571.798	7.536.520
Kratkoročni plasmani	13.113.025	11.704.546
Kredit	11.488.464	9.914.225
Kredit dani pravnim osobama	1.672.902	2.039.767
Kredit dani fizičkim osobama	682.843	533.534
Sumnjiva i sporna potraživanja	9.132.718	7.340.924
Depoziti	1.624.561	1.790.321
Depoziti kod banaka	921.838	1.739.281
Sumnjiva i sporna potraživanja	702.084	50.400
Ostali depoziti	640	640
Kratkoročna razgraničenja	614.441	760.742
Ostali razgraničeni rashodi	614.441	760.742

Kratkoročna potraživanja u konsolidovanim finansijskim izvještajima evidentirana su u iznosu 14.605.316 KM i u odnosu na početno stanje manja su za 3.882.674 KM, a odnose se na potraživanja od pravnih lica 354.286 KM, ostala potraživanja 10.679.232 KM i potraživanja po kreditima 3.571.798 KM.

Potraživanja od pravnih lica se sastoje od potraživanja od kupaca 212.267 KM i plaćenih avansa 142.019 KM.

Ostala potraživanja se većim djelom odnose na sumnjiva i sporna potraživanja 5.593.204 KM i ostala potraživanja 5.071.445 KM.

Najznačajniji iznos (3.889.915 KM) na poziciji **sumnjivih i spornih potraživanja** se odnosi na potraživanja od koncesija i za cjelokupan iznos ovih potraživanja su pokrenuti sporovi pred nadležnim sudovima. Također, jedan dio potraživanja (693.568 KM) je od privrednih društava koja su u postupku stečaja i ista su prijavljena u stečajnu masu. Iznos od 529.366 KM se odnosi na nenaplaćena potraživanja starija od 6 mjeseci.

Ostala potraživanja se većim dijelom odnose na potraživanja po osnovu potpisanih ugovora o koncesijama u iznosu 3.598.486 KM, potraživanje od Direkcije za puteve TK u iznosu 1.221.828 KM i potraživanja od Zavoda zdravstvenog osiguranja na ime refundacije bolovanja u iznosu 188.428 KM.

Potraživanje od Direkcije za puteve TK proističe iz potpisanog ugovora o garanciji na kredit u iznosu 3.000.000 KM kod Investicijske banke FBiH od 26.04.2002. godine. Provedenom revizijom se ne može potvrditi potraživanje od Direkcije za puteve TK u iznosu 1.221.828 KM obzirom da je po Zakonu o ministarstvima i drugim organim uprave TK Direkcija formirana kao samostalna uprava, što znači da su se njeni finansijski izvještaji trebali iskazati u konsolidiranim finansijskim izvještajima Kantona, pa samim tim međusobne obaveze i potraživanja su se trebala iskazati kao obračunski odnos povezanih lica.

Potraživanja po kreditima u iznosu 3.571.798 KM se odnose na potraživanje od JZU Klinički centar Tuzla, nastalo na osnovu potpisanog Podsporazuma od 08.08.2007. godine, kojim je dobiveni kredit od Fortis Banke u iznosu 15.665.700 Eura ustupljen ovoj medicinskoj ustanovi. Navedeni iznos predstavlja dospjele anuitete 2011. godine. Po Protokolu i Sporazumu od 18.12.2011. godine između Vlade TK i JZU Kliničkog centra Tuzla je potraživanje za prispjele anuitete 2009. godinu u iznosu 4.018.129 KM i ½ potraživanja za anuitete 2010. godine u iznosu 1.765.535 KM je otpisano, dok je preostalih ½ potraživanja za 2010. godinu u iznosu 1.765.535 KM naplaćeno. Po iskazu odgovorne osobe Protokol o povratu prispjelih potraživanja u 2011. godini nije potpisan, iako je članovima 3 i 4 Podsporazumom utvrđen rok 30.11.2010. godine kao krajnji rok za potpisivanje istog.

Konsolidirnim finansijskim izvještajima obuhvatiti sve budžetske korisnike kako je to Zakonom o budžetima u FBiH i predviđeno.

Potrebno je međusobna potraživanja i obaveze budžetskih korisnika iskazivati kao obračunske odnose povezanih lica kako je to Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i predviđeno.

Potrebno je osigurati dosljednu provedbu potpisanog Podsporazuma sa JZU Klinički centar Tuzla u dijelu sačinjavanja godišnjih protokola kojim se definira iznos i način vraćanja ustupljenih sredstava.

Kratkoročni plasmani su u konsolidiranim finansijskim izvještajima iskazani u iznosu 13.113.025 KM i isti se odnose na kredite 11.488.464 KM i depozite 1.624.561 KM.

Struktura datih kredita je: krediti dati pravnim licima 1.672.902 KM, krediti dati fizičkim licima 682.843 KM i sumnjiva i sporna potraživanja 9.132.718 KM.

Kreditni pravni licima se većim dijelom odnose na kredit Rudnicima Kreka u iznosu 1.203.900 KM po ugovoru od 30.08.1999. godine i aneksu od 02.10.2009. godine (u 2011. godini dio kredita od Rudnika Kreka u iznosu 1.739.828 KM preknjižen na poziciju sumljivih i spornih potraživanja).

Kreditni fizičkim licima predstavljaju studentske kredite za koje su izdana rješenja o povratu.

Sumnjiva i sporna potraživanja se većim dijelom odnose na potraživanje od Fabrike sode Lukavac 4.788.087 KM, Rudnika Kreka 1.739.828 KM, Fering Gračanica 492.000 KM, Bosna Gradačac 200.000 KM, Frigos Čelić 200.000 KM, Bosnia Valves 141.459 KM itd. Protiv svih dužnika su pokrenuti sporovi ili je pak potraživanje prijavljeno u stečajnu masu.

Iskazani **depoziti** se odnose na depozite kod banaka 921.838 KM (za regresiranje kamata) i sumnjiva i sporna potraživanja 702.084 KM (banke pokrenule sporove protiv dužnika).

Kratkoročna razgraničenja su iskazana u iznosu 614.441 KM, od čega se na rashode budućeg perioda odnosi 64.276 KM, a 550.165 KM predstavlja prekoračenje troškova u odnosu na budžetom odobrena sredstva. Najznačajnije prekoračenje je iskazano na pozicijama pravosudnih tjela 496.871 KM, i odnosi se na obaveze prema advokatima, vještacima i porotnicima.

Potrebno je poštivati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo za namjene i do visine definirane u Posebnom djelu Budžeta.

4.10 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja su u finansijskim izvještajima iskazane kako slijedi:

OPIS	31.12.2011. godine	31.12.2010. godine
Kratkoročne obaveze i razgraničenja	98.043.041	88.492.016
Kratkoročne obaveze	62.504.314	56.000.465
Kratkoročne tekuće obaveze	38.388.038	30.510.053
Kratkoročne obaveze prema pravnim osobama	35.129.259	28.840.576
Kratkoročne obaveze prema fizičkim osobama	2.876.697	1.417.537
Obveze za korištenje stalne proračunske rezerve	32.843	47.571
Ostale kratkoročne obaveze	349.239	204.370
Kratkoročni krediti i zajmovi	6.116.905	3.823.066
Zajmovi primljeni kroz Državu	6.116.905	3.823.066
Obveze prema radnicima	17.999.371	21.667.347
Obveze za plaće	8.448.926	8.496.432
Obveze za naknade plaća	636.755	611.433
Doprinosi iz plaće	5.881.900	5.903.984
Ostale obaveze po osnovu rada	3.031.668	6.655.375
Obveze prema drugim fizičkim osobama	122	122
Kratkoročna razgraničenja	35.538.727	32.491.550
Razgraničeni prihodi	23.280.235	17.634.594
Razgraničeni rashodi	198.003	541.380
Ostala razgraničenja	12.060.489	14.315.576

Ukupne kratkoročne obaveze na dan 31.12.2011. godine iskazane su u iznosu 62.504.314 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 6.503.848 KM, a iste se odnose na kratkoročne tekuće obaveze 38.388.038 KM, kratkoročne kredite i zajmove 6.116.905 KM i obaveze prema radnicima 17.999.371 KM, dok su razgraničenja iskazana u iznosu 35.538.727 KM.

Kratkoročne tekuće obaveze se većim dijelom odnose na obaveze prema dobavljačima 34.448.820 KM i obaveze prema fizičkim licima 2.876.697 KM. Radi većeg trošenja javnog novca od raspoloživih

sredstva značajno su porasle kratkoročne obaveze koje se ne izmiruju u preuzetim rokovima te je dug budžeta po tom osnovu sa 31.12.11. godine 38.388.038 KM, čije izmirivanje će umanjiti raspoloživa sredstva u 2012. godini.

Kratkoročni krediti i zajmovi se odnose na dospjeli anuitet kredita za JZU Klinički centar Tuzla.

Obaveze prema radnicima odnose se na obaveze za plaće i naknade plaća 9.085.681 KM, naknade troškova uposlenih 2.552.553 KM i poreze i doprinose na plaće 6.361.137 KM, a najveće učešće u ovim obavezama (16.520.486 KM) čini plaća za decembar 2011. godine koja je isplaćena 19.01.2012. godine.

Kratkoročna razgraničenja odnose se na razgraničene prihode 23.280.235 KM (prikupljena a neutrošena najenska sredstva, vlastiti prihodi i primljene donacije), ostala razgraničenja 12.060.489 KM (obračunate a nenaplaćene koncesijske naknade i potraživanje od Kliničkog centra Tuzla za kredit), dok su razgraničeni rashodi iskazani u iznosu 198.003 KM.

4.11 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze su u finansijskim izvještajima iskazane kako slijedi:

OPIS	31.12.2011. godine	31.12.2010. godine
Dugoročne obaveze i razgraničenja	41.720.995	42.690.038
Dugoročni zajmovi - Vanjski dug Federacije BiH	41.587.119	42.480.882
Primici iz zaduživanja od stranih vlada	19.879.941,22	22.938.393,70
Zajam za javnu /proračunsku potrošnju	17.600.000,00	17.600.000,00
Primici od zaduživanja od drugih stranih pozajmljivača	4.107.177,78	1.942.487,98
Ostale dugoročne obaveze	133.876	209.156
Obveze prema pravnim osobama	132.822	208.102
Obveze prema fizičkim osobama	130	130
Ostale dugoročne obaveze	924	924

Dugoročne obaveze iskazane su u iznosu od 41.720.995 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 969.043 KM, a odnose se na inostrano zaduživanje u iznosu od 41.587.119 KM i na ostale dugoročne obaveze 133.876 KM. Najveći dio inostranog zaduživanja je prema Fortis banci putem Federacije BiH (za Univerzitetsko-klinički centar Tuzla) u iznosu od 19.879.941 KM, prema Međunarodnom monetarnom fondu u iznosu od 17.600.000 KM, IDA kredit u iznosu 2.563.886 KM i kredit OPEC Fonda u iznosu 1.402.743 KM (rekonstrukcija i opremanje škola).

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku Ured za internu reviziju Tuzlanskog kantona u prilogu dopisa broj: 02/1-14-14981/12 od 23.07.2012. godine dostavio je očitovanja – pismene primjedbe pojedinih budžetskih korisnika na Nacrt Izvještaja o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011. godinu.

Primjedbe i obrazloženja budžetskih korisnika date na Nacrt Izvještaja razmotrene su i one koje smo smatrali opravdanim i za koje je dostavljena dodatna dokumentacija inkorporirane su u Konačan Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja za 2011. godinu, dok se pojedine primjedbe i obrazloženja nisu mogle uvažiti.

Dopisom Ministarstva razvoja i poduzetništva se navodi da je nabavka 2 nova vozila uz prodaju 3 stara vozila provedena u cilju racionalizacije troškova održavanja i da je procjena vozila pored 1 osiguravajućeg društva urađena za 1 vozilo i od ovlaštenog servisa. Obrazloženje nije prihvaćeno iz razloga što se primjedba u Nacrtu izvještaja odnosila na definirane kvalifikacione kriterije za izbor dobavljača a ne na navode iz obrazloženja.

U dopisu Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak se navodi da tek nabavljeno i od strane Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak ustupljeno vozilo tehničkim karakteristikama ne zadovoljava potrebe Odjeljenja za povratak. Primjedba se ne prihvata iz razloga što je upravo za potrebe Odjeljenja za povratak, dok je isto bilo u sastavu Ministarstva za obnovu, razvoj i povratak nabavljeno vozilo tih tehničkih karakteristika.

U dopisu Univerziteta se navodi da je nabavka računarske opreme, pored budžetskih sredstava vršena i iz drugih izvora (donacija), te iz tog razloga se nije mogla provesti kroz jedinstveni postupak. Primjedba se ne može prihvatiti iz razloga što je Zakonom o javnim nabavkama BiH

dozvoljeno dijeljenje predmeta nabavke, ali isključivo uz primjenu postupka nabavke koji je definiran ukupnom vrijednošću iste.

Primjedba Ureda za zajedničke poslove kantonalnih organa koja se odnosi na obrazlaganje smanjenja količine nabavke goriva ne može se prihvatiti iz razloga što su zahtjevi za nabavku od strane budžetskih korisnika istima upućeni u maju 2011. godine.

Rukovodilac Sektora za finansijsku reviziju:

Ismeta Junuzović, dipl. oec.

Vođa tima:

Anisa Prasko, dipl. oec.

Član tima:

Danko Buhač, dipl.oec.

Član tima:

Mujesira Cocalić, dipl.oec.